

TINTA FRESCA

Pastoral

por Joaquim Carbó

Uns minuts abans de començar el concert ha sentit la inoportuna fiblada als budells i s'ha hagut d'instal·lar a la tassa del lavabo per buidar les escriptorialles d'àpats anteriors. Es renta les mans amb pressa després de cordar-se els pantalons, s'arregla el

corbatí i s'allisa els cabells amb certa indolència, procurant no fixar el floc que en els moments d'arravatament expressiu li pot caure al front tot obligant-lo a tornar-lo a lloc, un gest tan superb com impressionant.

Ara travessa amb passa ferma el curt passadís. No té ulls per a ningú:

s'ha concentrat en el seu interior, tot ell fet música, una música que és a punt d'explotar, a punt d'escampar-se per l'auditori com en una comunió col·lectiva.

Quan fa irrupció en la sala i té ocasió d'apartar-se el floc de cabells per primera vegada, sent l'aplaudiment

Joaquim Carbó

Escribir en catalán para niños en 1959, cuando empecé a redactar mis primeras narraciones, era un sueño por falta de vehículos de comunicación. Por este motivo me dediqué al público en general dentro de lo que se llamó el realismo social, cuando el movimiento echaba las últimas boqueadas. Alguien comentó, entonces, que el elemento original que ofrecía —el humor— no le quitaba peligrosidad. Éramos muy jóvenes y más que ingenuos para creer que los papeles podían mover algo que sólo era remediable por la biología.

En 1961, sin embargo, se produjo el milagro: la posibilidad de editar semiclandestinamente una revista en catalán para niños, a los veintitrés años de perder la guerra. Convocado por el impulsor de *Cavall Fort*, se abrieron ante mí horizontes insospechados: trabajar para el público más joven, huérfano desde hacía tantos años de libros y revistas en su lengua.

De la revista pasé a los libros con las primeras convocatorias de los concursos Folch i To-

rres y Joaquim Ruyra que, si bien es cierto que se me resistieron ferozmente, llegué a ganar al quinto o sexto intento. La insistencia nació del éxito —relativo, naturalmente— que alcanzaban algunos de los libros desechados cuando aparecían publicados. Así, de la convocatoria del Ruyra de 1965, en que quedé en tercera posición, no se han publicado jamás ni el ganador ni el finalista; el libro que yo presenté *La casa sota la sorra* lleva ya treinta y cinco ediciones en catalán en El Nus, de la editorial Laia; acaba de aparecer en castellano a cargo de Aliorna; Casals lo edita repetidamente en cómic y también se ha estrenado en teatro y reproducido en antologías.

De los más de cincuenta títulos que he publicado —hay cinco o seis más en curso—, casi un setenta por ciento pertenece al mundo infantil y juvenil. Más que de unos títulos, me satisface hablar de unos personajes: Pere Vidal y Henry Balua, los diez muchachos de *La colla dels deu*, el detective Felip Marlot, la Roser

ANTONI MARTOS.

amb què el públic l'acull i al qual correspon, sense mirar, amb una lleu inclinació de cap. Sent que les mans li suen amb una mena d'angoixa feliç: se sent dominador, invencible, mestre, tirà, artista...

Aixeca la mà dreta, amb la batuta a punt, i mira amb displicència la par-

Veraç... Algunos empiezan a conocerse en castellano: el año pasado, por ejemplo Edelvives ha publicado dos libros de la serie Felip Marlot.

No sé si hay algún denominador común en todos ellos. Si acaso, el movimiento: son personajes que, si bien pueden reflexionar en algún momento, he de decir que siempre se mueven... Viví mi infancia en época de sesiones dobles en cines de barrio y me sé al dedillo el África tópica de las minas del Rey Salomón, del Trade Horn y de Tarzán. Padecí al lado de los hermanos corsos y del hombre de la máscara de hierro. Comprendí al Zorro que luchaba por la liberación de su país y me escondí en los tipis de Sitting Bull y de Cochise. No me cuesta vivir la aventura que describo porque si de pequeño fui incapaz de salirme de la ortodoxia, sí que contemplaba con estupor y espíritu de reparación la injusticia que se producía con más frecuencia en la calle que en la pantalla.

Realismo social, realismo mágico, realismo a secas. Imaginación. Fantasía. De todo un poco hay en mis trabajos que, si nacieron como actitud de servicio a una comunidad, hoy se ha convertido en una parte muy considerable de mis actividades profesionales. El que podéis leer hoy nació precipitadamente al asistir a un concierto que no tuvo nada de modélico.

titura que té ben oberta sobre el faristol. Se'l sap de memòria, aquell concert. El podria dirigir sense papers, però manté un punt de modèstia per no caure en l'exhibicionisme d'un artista de circ. En aquell instant neixen els laments de la corda. Primer els violins i les violes: tot seguit reben el suport que reclama de violoncels i baixos...

És el naixement d'un d'aquells rierols de muntanya que coneix tan bé, quan l'aigua brolla a la impensada d'entre els peus, en tolls que s'agrupen i que es multipliquen i que et fan l'ullet abans de lliscar pel primer pendís que troben fins a rossolar costa avall, obrint solcs poc profunds, a l'aguait de trobar-ne d'altres que procedeixen de fonts veïnes. El ritme, la cadència es fa més viva, i la cançó més alegre. Hi ajuda l'entrada que exigeix amb gest altiu, impetuós, de la fusta: clarinets, oboès i fagots, que engresquen el joc alegre i dinàmic de l'aigua que ensopega amb les roques i hi fa forat amb paciència, encara sense presses... La flauta solista reclamada a temps, introdueix el refilet de l'ocell que acut a apaivagar la set, un tema que intentarà que aparegui net, clar, cada cop que es repeteixi.

Tot és meravellós, tan meravellós com el verd dels prats que envolten el

curs de l'aigua que ara s'ha encalmat perquè ha arribat a la plana. Uns arpegis propicien el record bucòlic dels amors de la princesa pastora amb el caçador ardit la presència del qual exigeix amb autoritat a les trompetes que, malgrat tot, no acaben de fer l'entrada a gust seu. Tot ell és moviment, esforç, lluita titànica per evitar el descarrilament d'aquella colla de professionals que sense la seva presència no serien capaços de concretar la genial harmonia que el compositor va extreure de tantes melodies populars.

Torna a suar, ara, de tanta concentració. Sent certa incomoditat quan el coll de la camisa se li arrapa a la pell del clatell. Voldria passar-hi un dit per evitar aquell contacte, però se n'està perquè un lleuger moviment contradictori podria posar en perill la difícil navegació d'aquella nau que comença a manifestar certa tendència al desequilibri.

A mesura que avança la partitura comprèn que no obté tots els resultats amb què mereixeria ser recompensat el seu talent. Nota una distanciació en el conjunt, com si hi hagués una conxorxa per fer-lo fracassar davant un públic que s'havia donat d'entrada.

La suor, ara, és més intensa perquè a la incessant gesticulació s'hi afegeix el neguit que sempre li han produït el

TINTA FRESCA

desordre, l'anarquia. Tot i que s'ha centrat en la feina per dominar completament la situació, no pot evitar una esgarrifança en sentir la sirena d'una ambulància que s'atura a tocar la sala de concerts i que destarota l'efecte d'un *pianissimo* que havia aconseguit gairebé perfecte.

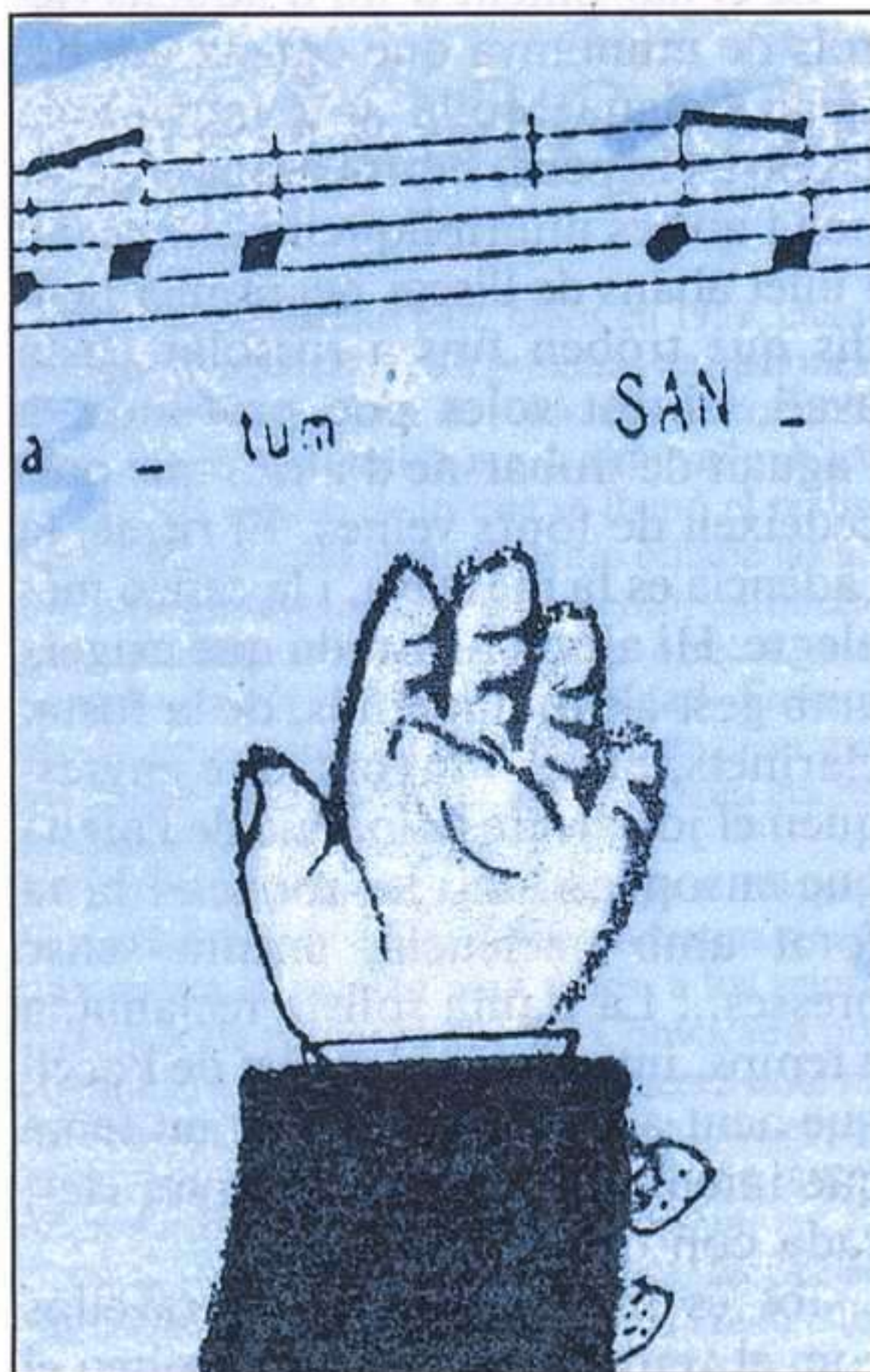
A les seves orelles, esverades, hi arriba, també, l'evident desinterès d'una part del públic que tus i carraspeja. Per anul·lar aquell efecte voldria accelerar el ritme de l'*allegro* fins a fer-lo prou *vivace* que encomanés a l'auditori el seu entusiasme, però el conjunt no respon i el seu gest precís i autoritari no troba traducció en el capteniment més aviat fred i lent d'aquells músics que segueixen al seu aire amb una interpretació gelada i mecànica. Amb tot, però, no es decoratja i adapta, de moment, el gest al ritme del conjunt per evitar el ridícul que el públic s'adoni de la falta de compenetració. I emmagatzema litres i litres de paciència a l'espera del moment propici per explotar...

El riu, ara, després de rebre el primer afluent important, viu uns quilòmetres de turbulència. S'acosta la tempesta. Cal que tothom estigui a punt per desencadenar-la, per més que els habitants del poble que seran víctimes del desbordament encara no malfien i s'entretenen en jocs alegres. Unes campanades anuncien l'arribada d'una nit que es preveu encalmada per falta d'indicis de la catàstrofe que es congria. La percussió fa tronar, primer en la llunyania i, tot seguit, a tocar mateix del poble, i la barreja de la corda amb sordina, amb la fusta i el metall, anuncia l'arribada del flagell atmosfèric. Els llampecs, però, arriben a destemps per culpa d'una badada de l'home dels platerets que es guanya una imprecació: «Bandarra!».

I, tot seguit, el desori. Mira de reüll la partitura perquè ha perdut l'oremus i no comprèn tanta ineptitud en uns professionals de l'orquestra oficial de l'estat. Com si sentissin ploure, i això

no té res a veure amb el xàfec que haurien d'interpretar, segueixen un ritme aliè que ell no hauria imposat per res del món. I ja no s'hi valen esforços ni subterfugis: els uns van per un cantó i ell per un altre. S'averkonyiria, ara, d'adaptar-se a aquell aiguabarreig insuls de melodies sense que es destaquí la que sempre ha cregut imprescindible... Allò és una burla, una estafa, i no està disposat a seguir-los el joc. Ja no té ni esma de treure's els cabells del front. Se n'anirà i els plantarà. A la merda, covards, funcionaris acomodaticis, buròcrates de la música que només saben parar la mà a final de mes!

Encara, però, hi ha un esperit constructiu que el força a intentar de frenar la desbandada. Vol aturar aquell desgavell i reconduir-lo a bon port, cosa que només podrà aconseguir uns compassos enllà, quan la tempesta reposa, quan trompes, corns anglesos, trombons, trompetes i tubes hauran de callar... Els vol donar un petit marge de confiança. Per això imposa silenci amb un gest brusc, sense aconseguir-lo del tot net. La treva

ANTONI MARTOS

d'un segon es prorroga per aconseguir aquest silenci, però tot es reprèn en un desori que s'inicia fins i tot abans que la seva mà n'ordini la represa.

Allò el treu de polleguera i ja es dona per la pell. Busca amb la mirada, discretament, una fugida que voldria que fos poc espectacular. Però l'esgarip incontrolat d'una trompa que trenca el fil de la melodia desborda el got i, sense pensar-s'hi, trenca la batuta, d'una guitza engega el faristol per terra i fa butifarra cap a l'orquestra. Sap que se n'hauria d'anar i pel seu record reviu una situació anterior, semblant. Però ni això no és capaç d'aturar-lo. No escarmentarà mai. No està disposat a admetre aquell desgavell: massa evident ha estat, el boicot! No es mereixen res de res aquells que no veu perquè sembla que tingui una bena als ulls. Així, no pot escanyar el primer violí, ni el baix, ni l'oboè, ni la mare que els va matricular. Per falta d'interlocutor descarrega tota la seva impotència contra el que té més a mà: l'aparell de transistors que, impassible, segueix transmetent el concert des d'un palau de la música ben allunyat del sanatori... L'agafa i el clava contra la paret, però la música no s'atura. Al contrari! Per algun atzar, el volum augmenta i els desacords arriben a les seves orelles amb més intensitat. Persegueix l'aparell per tots els racons de la seva cambra. Ensopega amb el llit, peta de morros a terra quan topa amb la taula i així que l'aconsegueix, n'arrenca les piles i les llança contra la finestra...

Ara que s'ha fet el silenci aconsegueix reproduir en el seu cervell la melodia justa i precisa que l'omple de benestar mentre el nas vessa de sang i una mà manté clavat un vidre de la finestra.

En aquesta pacífica i beata actitud el troben els dos bastaixos disfressats d'infermers, regalimant saliva per la comissura dels llavis, assegut en un llit desfet i fent anar les mans a l'estil Karajan, el seu mestre indiscutible. ■